

A KÖLTŐ JÁTÉKA: HÚZD MEG, ERESZD MEG!

Búzás Huba: Amerre a szél fúj

Kedves Huba! Mindenekelőtt köszönöm a meghívást és a kötetet, benne a szép dedikációval. Ami pedig a vereseket, legújabb kötetedet illeti: nem tudom letenni. Itt van az asztalomon, csak karnyújtásnyira, gyakran előveszem (noha legalább már kétszer tüzetesen átolvastam). Vele fekszem és kelek, sőt, hálok is (!). Mindig találok benne valami meglepőt, noha mi már, úgy egyébként, nem sok újat tudunk mondani egymásnak („ismerlek én, mint a tenyeremet”). A költészeted azonban kivétel: hiába ismerem, nem tudok betelni vele. Alaposan megnéztem a könyvészeti megoldásokat is – szép kivitel, műnyomó papíron vers, ez szinte már luxus. A kötetést illetően azonban bizonytalanságban vagyok: nem láttam, hogy fűzött lenne (időtállóknak kell lennie pedig, mert a versek azok). Megnyugtató viszont az oldalszám: négyel osztható, ez fűzött kiállításra utal, s új kiadódát (a Rímet) dicséri. Lám, nemcsak költészet: kötészet is létezik a világon!

A fülszövegeket is áttanulmányoztam, nagyon tanulságosak. Ezekkel nem tudnék (még ha akarnék is – de minnek) vitatkozni. Vannak közöttük különösen jelentősek. Három ilyet kell említenem – mindenekelőtt persze Ágh Istvánét. Ő egyenesen (és méltán) a Parnasszusra helyez. S végre a magyarra is. Az, hogy Balassi Bálintig vezeti vissza a családfádat, nagyon elgondolkoztatott. Kissé bosszankodtam is, hogy nem nekem jutott ez eszembe. Pedig mennyire kézenfekvő: már a tematika okán is (jó, megengedem, vitézi énekeket – még – nem írtál). S legalább ennyire fontos a prozódiai vonatkozás: mindketten egy csak rátok jellemző versforma kitalálói vagytok. S itt van még a szerkesztésben mutatkozó műgond közös törekvése is, hogy köteted friss, invenciózus egyéni nyelvezetéről már ne is beszéljek. Ez utóbbival kapcsolatban néha már az az érzésem, hogy egy titkos nyelvészprofesszorral van dolgom (kisujjában az etimológiai szótárral). A Berzsényivel, Füst Milánnal, Jékelyvel, Szabó Lőrincsel való összevetést (a tőlük való „elkülönböződés” rajzát) is találónak érzem. Dylan Thomas nyelvi akrobatikájáról Ágh különös jogosultsággal beszélhet – bátyjától nyilván sok tapasztalatot gyűjtött e téren. S hogy mindezt Ágh István mondja, ennek értéke nem kíván külön kommentárt („fölér egy József Attila-díjjal” – valóban).

A másik kiemelendő fülszöveg (szerintem) Nagy Csilláé. Ő egy teoretikusan képzett, a mai költészethez nagy affinitással rendelkező, ráadásul már szerkesztői tapasztalatokat is szerzett irodalmár, ráadásul a fiatalabb nemzedékből („övé a jövő”). Hogy lásd, mit gondolok felőle (az ő Búzás-interpretációjáról – s ezzel óhatatlanul a Te versvilágodról is) ide másolom a neki írottakat. „Kedves Csilla! Örömmel fedeztem föl Búzás Huba új könyvének blurbjei között a magáét. Úgy látom, nagyon jó szeme van a versre – egykötetnyi alapján is világosan látja, amire én (aki Huba összes kötetét ismerem és méltányolom) csak viszonylag nemrég jöttem rá. Nevezetesen: szintaxis és verssor hol harmonikus, hol szándékosan disszonáns viszonyára, szemet és fület gyönyörködtető húzd meg, ereszd meg! játékára. Ez az a vonása Búzás költészetének, amit vele kapcsolatban általában is meg lehet fogalmazni, s aminek polifónia vagy szimultán vers lehetne a másféle megnevezése. (Amely jelenség tehát versmondattal és verssor viszonylatában is fönáll.) Örülök, hogy értő fülekre talált ez a költészet Salgótarjánban is, s egy kissé büszke is vagyok, hogy az én közvetítésemmel. (Bár ezt inkább kell szerencsémnek, mint érdememnek betudni.)” Ennyi az idézet, s ezzel jöhet a harmadik figyelemre érdemes jellemzés: az enyém (!).

Erről csak keveset mondok, mert már úgyis ellőttem a puskaporomat. Legföljebb annyit, hogy elmehetnék jósnak. (Ezt nem a magam dicséretére akarom mondani, inkább a kötetedére.) Mert amire e fülszöveg írásakor még csak futólag pillanthattam: „Írisz koszorújára”, azt most nagy gyönyörűséggel szemlélhetem (akárhová nézek – *Amerre a szél fúj*), s immár teljes versvilágod panorámáját áttekintve is. A legkisebb részletekben úgyszintén. Ennek pedig (e sajátosságának) hadd adjak most új nevet. Én, mint egykori Mikszáth-kutató, látok itt valami mikszáthosat. Az ún. glosszázó stílus jelenlétét. Persze ennek funkciója más nálad és más a nagy palócnál. Az ő sűrű közbevetései (szöveg- vagy mondatközi glosszái) egy modernségbe hajló, a mértékadó vélemények relativizmusát átélő, „a perdöntő állásfoglalástól” tartózkodó író „termékeny széksziséből” fakadtak. Nem akarom azt állítani, hogy hasonló felismeréseken te nem mentél át. De úgy gondolom, hogy a regiszterek közötti csúsz-

kálás, a szólamok közötti glissando, amely verseidre legalább ennyire jellemző, elkerüli a mikszáthi problematikát. Nálad e jelenségben sokkal inkább érzem az epikureista (bölcsl) pantagrueli étvágyát, ahogy te magad írtad egyik levedben: „a leopárd gyönyörűsége vérszomját”. Ha van elmozdulás az *Amerre a szél fúj* kötetében a korábbiakhoz képest (látok ilyesmit!), akkor ez is e glosszázó stílusban kap kifejezést, ráadásul a fönti értelemben s ennek kimélyítésével. És még valamit (látok). Az „életeli pillanatnyiságok” s egyúttal a „nativizmus” költője mintha újabban az eltűnt idő nyomába szegődne. De nem enged (hála Istennek!) a nosztalgia csábításának – a múlt visszahozhatatlan emlékei is csak a jelent gazdagítják: egy újabb (tragikus?) réteget rétegezve versvilágára.

De ez már talán a jövő víziója – folytasd te, barátom! Kötetedhez szívből gratulálok, és köszönöm a köszönnivalókat. Jó útitársadnak lenni e kies földi téreken. Szerencsémnek tartom. És üdvözöllek, barátsággal.

2010. május 26.

Rím kiadó, 2010

